

Oppilaitosten
kestävän kehityksen kriteerit
ja sertifiointi

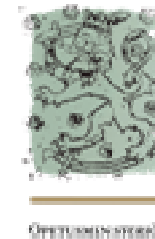
Sertifiointin ylläpitäjä

Opetus-, kasvatus- ja
koulutusalojen säätiö
– OKKA-säätiö

Suunnitteluryhmä

Tukijat ja yhteistyökumppanit

ÅLANDSBANKEN

Hyria ● ● ● ● ●

Kestävän kehityksen toimintaohjelma kaikkiin kouluihin ja oppilaitoksiin

Kansallinen kestävän kehityksen strategia sekä keke-toimikunnan koulutusjaoston strategia:

Kaikkiin koulutusorganisaatioihin laaditaan oma kestävän kehityksen toimintaohjelma vuoteen 2010 mennessä. Sen tulisi olla osa toiminta- ja taloussuunnitelmaa ja laadunhallintaa.

Tavoitteena on, että 15 prosenttia päiväkodeista, kouluista ja oppilaitoksista on saanut ulkoisen tunnuksen tai sertifiikaatin kestävän kehityksen toiminnastaan vuoteen 2014 mennessä.

OKKA

Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifiointi

Oppilaitosten kestävä kehityksen kriteerit

- Kehittämisen työkalu
- Sertifikaatin myöntämisen perusta

Auditoijaverkosto

- Ulkoiset auditoinnit
- Käytäntöjen levittäminen
- Sertifioinnin kehittäminen

Tukimateriaali

- Arviointityökalut
- Esimerkit ja taustat
- Palvelu www-sivuilla

Opettajien koulutus

- Kestävä kehityksen ohjelmien rakentaminen
- Itsearviointi ja auditointi

Koulut ja oppilaitokset

- Kestävä kehityksen yhdistäminen opetukseen ja toimintakulttuuriin
- Henkilöstön ja oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen
- Jatkuva parantaminen

OKKA

SYKLI

Kriteerien osa 1 Suunnittelu, ydinkohdat

1. Keke sisältyy oppilaitoksen arvoihin.
2. Oppilaitos tuntee keke-asioihin liittyvät lakisääteiset vaatimukset.
3. Oppilaitoksella on keke-asioihin liittyvät kartoitukset, ohjelmat ja suunnitelmat.
4. Oppilaitoksella on keke-ryhmä.
5. Keke-työllä on määritellyt vastuut, resurssit ja johdon tuki.
6. Henkilöstöllä on riittävä keke-osaaminen.
7. Oppilaitoksella on keke-ohjelma.
8. Keke yhdistetään opetukseen, työssäoppimiseen ja ammattiosaamisen näyttöihin.
9. Keke on otettu huomioon ammatillisten oppimisympäristöjen työkäytännöissä.
10. Opetuksen tukena on käytössä ajantasaista keke-oppimateriaalia.
11. Keke-asioiden opetuksessa tehdään yhteistyötä ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Kriteerien osa 3 Seuranta, arviointi ja kehittäminen, ydinkohdat

- 24. Keke-ohjelman tavoitteiden toteutumisen, keke-opetuksen ja ammattiosaamisen sekä toimintakulttuurin seuranta ja arviointi**
- 25. Henkilöstön ja opiskelijoiden osallistuminen arviointitiedon käsittelyyn, tiedon hyödyntäminen opetuksen ja toimintakulttuurin kehittämisessä, raportointi sidosryhmille**

Kriteerien osa 2 Opetuksen toteutus

Kestävän kehityksen kasvatuksen malli

1. Tiedolliset valmiudet

- Tieto ekologisesta, sosiaalisesta, kulttuurisesta ja taloudellisesta ympäristöstä, kestävän kehityksen kysymyksistä ja vaikuttamisen mahdollisuuksista

2. Ajattelun taidot

- Kestävän kehityksen kysymysten sekä luonnon ja yhteiskunnan toiminnan ymmärtäminen
- Kestävään kehitykseen liittyvän tiedon etsiminen, arviointi ja tulkinta, ihmisen toiminnan ja oman elämäntavan kriittinen arviointi
- Oman ympäristösuhteen syventäminen ja kestävän elämäntavan rakentaminen

3. Toiminnan taidot ja kokemukset

- Kestävien toimintatapojen oppiminen opetuksessa ja koulun arjessa
- Kokemukset luonnossa, rakennetussa, sosiaalisissa, taloudellisissa ja kulttuurisissa ympäristöissä
- Aidot osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet ja osallisuus-hankkeet paikallisyhteisöissä

Opetuksen arviointi – ammatilliset oppilaitokset

Opetuksen kriteerit

Työprosessin sekä työmenetelmien, välineiden ja materiaalien hallinta

- oman ammattialan ja työpaikan järjestelmien ja prosessien toiminnan ja niiden kestävän kehityksen näkökoh- tien ymmärtäminen
- oman työn suunnittelu sekä työmenetelmien, materiaalien ja välineiden valinta kestävän kehityksen näkökohdat huomioon ottaen

Työn perustana olevan tiedon hallinta

- kestävä kehitys omalla ammattialalla
- ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian muutosten vaikutukset ammatti- alaan

Elinikäisen oppimisen avaintaidot

- kestävän kehityksen merkitys ja vaikuttamisen mahdollisuudet
- ammattietiikan ja arvojen muodostu- minen
- kokemukset toimimisesta erilaisissa ympäristöissä, kestävien toiminta- tapojen harjoittelu
- osallistumisen ja vaikuttamisen taidot

Kestävän kehityksen kasvatuksen malli

Ajattelun taidot

- kokonaisuuksien ymmärtäminen
- kriittisen ajattelun taidot
- tulevaisuuden rakentamisen taidot

Tiedolliset valmiudet

- tieto kestävästä kehityksestä

Toiminnan taidot ja kokemukset

- oppilaitos kestävän kehityksen oppimisympäristönä
- kokemuksellinen ja toiminnallinen oppiminen erilaisissa ympäris- töissä
- osallistumisen ja vaikuttamisen taidot

SYKLI

OKKA

Kestävän kehityksen teemat

Ekologinen ja taloudellinen kestävyys

- Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus (myös sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys)
- Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys
- Energia ja vesi
- Kuljetukset ja liikkuminen
- Koulurakennuksen ja pihaympäristön hoito ja ylläpito
- Ravinto ja terveys (myös sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys)
- Oma teema (ekologinen/taloudellinen kestävyys)

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- Turvallisuus oppilaitoksessa (myös ekologinen kestävyys: kemikaalien ympäristöturvallisuus)
- Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi
- Kiusaamisen ja syrjäytymisen ehkäisy
- Opiskelijahuolto ja muu oppimisen tuki
- Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet
- Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys
- Oma teema (sosiaalinen/kulttuurinen kestävyys)

SYKLI

OKKA

KEKE-OHJELMA: Oppilaitos valitsee vuosittain taulukosta yhden tai useamman teeman, joihin liittyen se suunnittelee kestävä kehityksen ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet.

SERTIFIOINTI: arviointi **yhteensä viiden teeman** osalta, vähintään kaksi ekologisen ja taloudellisen kestävyiden teemaa ja kaksi sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyiden teemaa, yksi teema voi olla oma teema.

Kriteerien osa 2 Teemojen toteutus, ydinkohdat

12. Vuosittaiset teemat ja keke-ohjelman toimenpiteet toteutuvat opetuksessa ja toimintakulttuurissa, henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat toimintaan.
13. Oppilaitos on vakiinnuttanut valitsemiinsa kestävän kehityksen teemoihin liittyviä vaikuttavia toimintatapoja pysyväksi osaksi opetusta tai toimintakulttuuria.
14. Oppilaitos tiedottaa teemoihin liittyvästä toiminnasta sidosryhmiään ja toteuttaa teemoihin liittyvää yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.

Keke-ohjelman rakentaminen kriteerien tuella

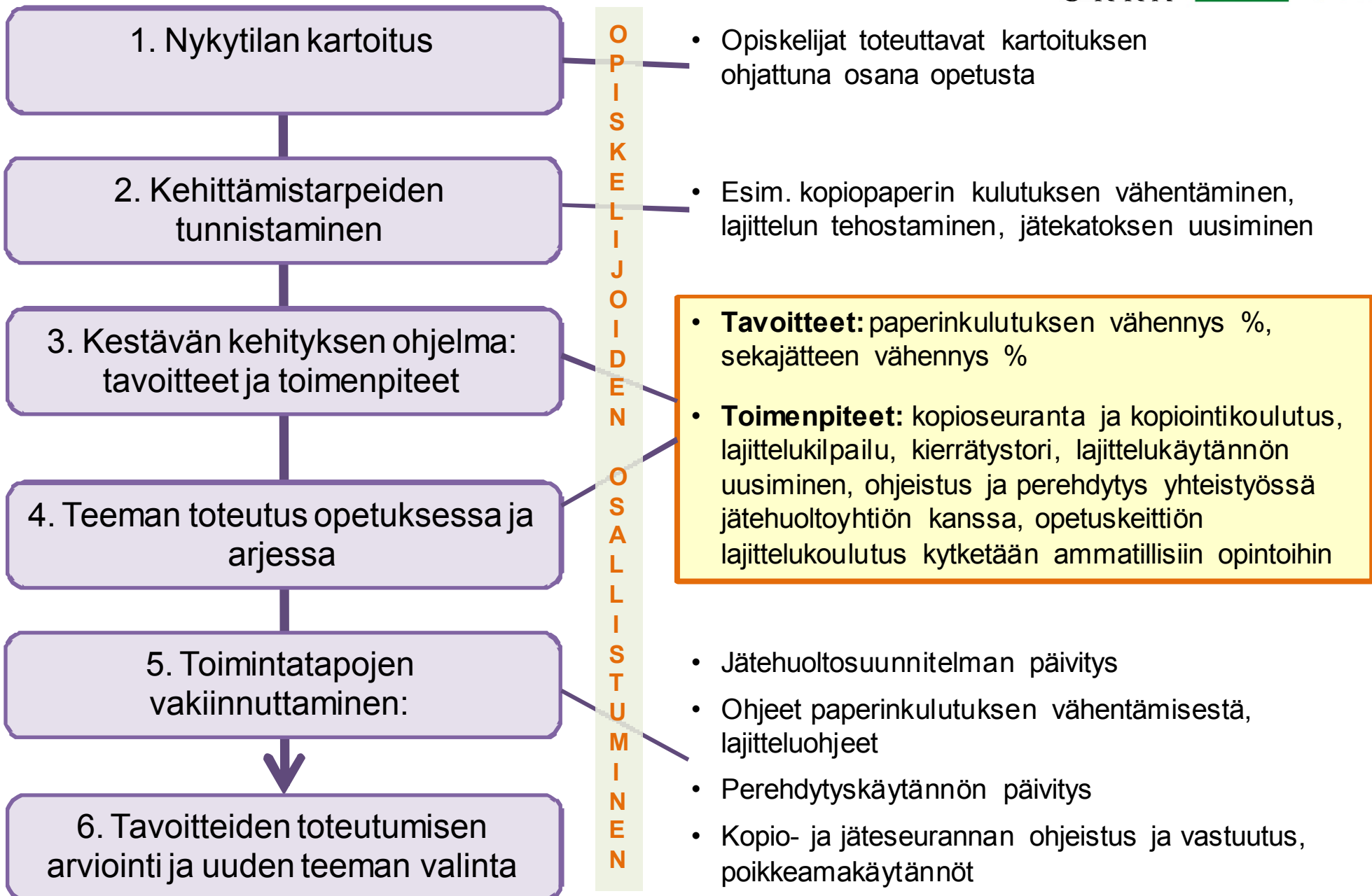
Esimerkki: Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys -teeman toteutus

OKKA

SYKLI

Esimerkki kriteerien käytön tukiaineistosta

Kriteerien eri teemojen toteutuksesta on laadittu tukiaineisto, joka on saatavissa osoitteesta www.koulujaymparisto.fi -> teemojen valinta

Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys

ESIMERKKEJÄ TEEMAN TOTEUTUKSESTA, ammatilliset oppilaitokset

Teemojen toteuttaminen (kriteeri 12)	Toimintatavat (kriteeri 13)	Vakiinnuttamisen keinoja (kriteeri 13)	Tekniset ratkaisut (kriteeri 13)	Sidosryhmät (kriteeri 14)
Teema opetuksessa <ul style="list-style-type: none"> Kohtuullisuus ja hankintojen tarpeellisuus Tuotteiden pakkaus Materiaalien säästävää käyttöä ja kierrätysmateriaalien käyttöä omassa ammatissa Opiskelijoiden tekemä jätekartoitus oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikalla Jätteiden lajittelun toteutus oppilaitoksessa ja lajittelun harjoittelu Jätteiden lajittelun toteutus omalla ammattialalla ja työtehtävissä Tuotteiden pitkäikäisyyden, korjattavuuden ja huollettavuuden merkitys Tavaroiden uudelleenkäyttö ja materiaalien kierrätys Tutustuminen jätteenkäsittelylaitokseen tai kierrätyskeskukseen Asiantuntijoiden vierailut oppilaitokseen Opiskelijoiden keke-ryhmä materiaalien kulutuksen ja lajittelun toimivuuden tarkkailijana 	<ul style="list-style-type: none"> Paperia säästävää kopiointia ja tulostusta Sähköisen oppimateriaalin käyttöönotto laajasti ja suunnitelmallisesti sekä harjoitustöiden ja tehtävien palautus sähköisesti Uuden jätteen lajittelukäytännön vakiinnuttaminen Ongelmajätteiden lajittelu Kierrätysmateriaalin käyttö ammatillisissa opinnoissa / taiteen ja kulttuurin opinnoissa Vanhojen kalusteiden kierrätyksen toimintamalli 	<ul style="list-style-type: none"> Tulostus- ja kopiointiohjeet, henkilöstön perehdytys, paperinkulutuksen seuranta ja tilastointi Ohjeet sähköisen oppimateriaalin käytöstä Oppimateriaalipankki sisäiseen verkkoon Jätehuoltosuunnitelma ja lajitteluohjeet, henkilöstön ja opiskelijoiden perehdytys lajitteluun, jätemäärien seuranta ja tilastointi Ongelmajätteiden säilytyspaikat, merkinnät, käsittelyn vastuut ja kirjanpito Kierrätysmateriaalin käytön suunnittelu ja materiaalin hankintakanavien luominen Kalusteiden tai tavaroiden kierrätysjärjestelmän organisointi: esim. kierrätyspiste tai varasto, tiedotus, kalusteiden listaus 	<ul style="list-style-type: none"> Kertakäyttökäsi-pyyhkeiden vaihtaminen kangasrullaan Sähköisen materiaalin käyttöä tukevat laiteratkaisut kuten videotykkien tai dokumenttikameroiden hankkiminen Tietokoneiden varaaminen opiskelijoiden käyttöön Lajitteluastioiden hankkiminen tai uusiminen Kompostin hankkiminen Jätepisteen uusiminen Ongelmajätteiden säilytystilan perustaminen tai uusiminen 	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen järjestäjän kiinteistöpalvelut Ruokapalveluiden ja siivouspalveluiden tuottaja Jätehuolto-yhtiö Kierrätyskeskus tai jätteenkäsittelylaitos Kunnan ympäristötoimi Ympäristöjärjestöt Kodit ja vanhemmat Urheilujärjestöt 4H-järjestö Luonto- ja ympäristökoulut Yritykset ja työssäoppimispaikat

Teemojen toteuttaminen (kriteeri 12)	Toimintatavat (kriteeri 13)	Vakiinnuttamisen keinoja (kriteeri 13)	Tekniset ratkaisut (kriteeri 13)	Sidosryhmät (kriteeri 14)
Teema oppilaitoksen arjessa <ul style="list-style-type: none"> Paperinsäästökampanja Jäteteemapäivä: tietoa jätteen synnyn ehkäisystä ja kierrätyksestä, lajittelukilpailu ym. Kierrätystori -tapahtuma Lajittelujärjestelmän kehittäminen Kaikista kertakäyttöasioista luopuminen Ruokajätteen minimointi oppilaitosruokailussa 	<ul style="list-style-type: none"> Pysyvä/säännöllinen tavaroiden kierrätystori Opiskelijoiden keke-ryhmän toiminta jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys -teemassa 	<ul style="list-style-type: none"> Kierrätystorin ilmoituspalstan perustaminen oppilaitoksen nettisivuille Käytännöt keke-ryhmän valintaan, perehdytykseen ja toimintaan 		

LAKISÄÄTEISET VAATIMUKSET, MÄÄRÄYKSET JA OHJEET: Jätelaki ja kunnalliset jätehuoltomääräykset, kemikaalilainsäädäntö, ohjeet ongelmajätteiden käsittelystä

LOMAKKEITA TEEMAN KARTOITUKSEEN: Oppilaitosten ympäristösertifioinnin itsearvioinnin kysymyslistat (ylläpitotoiminnot): <http://vanha.koulujaymparisto.fi/itsearviointi.htm>

LINKIT

Fiksu tuottaa vähemmän jätettä (Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut)

www.ytv.fi/FIN/fiksu

Jätelaitosyhdistyksen ekotehokkuusneuvonta

www.jly.fi/ekoteho

Jätealan kootut kansalliset säädökset (Jätelaitosyhdistys)

www.jly.fi > säädökset

Oman kunnan ympäristöhallinnon ja jätelaitosten tai jätehuoltoyhtiöiden sivuilta löytyvät kunnalliset jätehuoltomääräykset

Tietoa jätehuollosta, kierrätyksestä ja ongelmajätteistä (GarbageX -hanke)

www.garbagex.net

Tietoa ongelmajätteistä (Jätelaitosyhdistys)

www.ongelmajate.fi

Kuluttajaviraston Eko-ostajan opas, jätteet ja ympäristö

www.kuluttajavirasto.fi > Eko-ostajan opas > Jätteet ja ympäristö

Kestävä kehitys -verkkopalvelu (edu.fi)

www.edu.fi/teemat/keke

Ammatillisen koulutuksen kestävän kehityksen verkkosivusto (edu.fi)

www.edu.fi/ammattillinen/keke/index.htm

Vihreän lipun Jätteiden vähentäminen -teema, linkkiliista

www.vihrealippu.fi/vihrealippu/teema_jatt.htm

Vihreä lippu -ohjelman osallistujille on tarjolla tukimateriaali, jossa vinkkejä nykytilan kartoituksen tekemisestä sekä teeman kytkemisestä opetukseen ja arkeen.

Osoitteesta www.koulujaymparisto.fi -> itsearviointi on saatavissa esimerkkejä kriteerien eri teemoihin liittyvistä mittareista

Ekologinen ja taloudellinen kestävyys	Seurannan kohde (mitä mitataan)	Mittari (mistä tieto saadaan)	Indikaattori (mitä tunnuslukua mitataan)
Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus	Käytössä olevat ympäristömerkityt tai vastuullisen tuotannon tunnuksen saaneet tuotteet (ympäristömerkki, energiamerkki, Reilun kaupan tunnus, tms.)	Hankintaluettelo, varastokirjanpito	Tuotteiden lukumäärä (kpl)
Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys	Kopiopaperin kulutus Sekajätteen määrä Kierrätyksen tehokkuus	Tilaus- ja varastotiedot, kopiolaskuri Jätehuoltoyhtiön laskutustiedot, punnitustiedot tai jäteastioiden tarkkailu Jätehuoltoyhtiön laskutustiedot, punnitustiedot tai jäteastioiden tarkkailu	Riisiä/kk tai vuosi, kopiomäärä/kk tai vuosi oppilasmäärään suhteutettuna kg, tn, m ³ tai l / vuosi oppilasmäärään suhteutettuna Kierrätysprosentti kaikesta jätteestä
Energia ja vesi	Veden kulutus Lämmitysenergian kulutus Sähköenergian kulutus (valaistus, ilmastointi, koneet ja laitteet)	Vesimittari Energialaitoksen lasku tai kiinteistöhallintajärjestelmä Energialaitoksen lasku tai kiinteistöhallintajärjestelmä	l tai m ³ /kk tai m ³ /vuosi, m ³ /vuosi rakennuskuutiota kohden MWh/rakennuskuutio kuukaudessa tai vuodessa kWh/kk tai vuosi rakennusneliöihin tai oppilasmäärään suhteutettuna kuukaudessa tai vuodessa
Kuljetukset ja liikkuminen (ekologinen näkökulma)	Koulu- tai työmatkan liikkumismuodot Liikkuminen virkamatkoilla	Kysely henkilöstölle ja oppilaille Matkojen tilastointi	Prosenttiosuudet henkilöstä ja oppilaista, jotka kulkevat koulu-/työmatkan jalan tai pyörällä Prosenttiosuudet henkilöstön virkamatkoista eri kulkuvälineillä (oma auto, linja-auto, juna, laiva, lentokone)
Koulurakennuksen ja pihaympäristön hoito	Pihaympäristön ja koulurakennuksen viihtyisyys	Kysely henkilöstölle ja oppilaille	Prosenttiosuudet vastaajista, jotka pitävät koulua/pihaa viihtyisenä/epäviihtyisenä tms., vastausten jakauma

Kriteerien arviointiperusteet

Puuttuva (0 pistettä)	Käynnistynyt (1 piste)	Kehittynyt (2 pistettä)	Vakiintunut (3 pistettä)
Oppilaitos ei ole suunnitellut eikä aloittanut kriteerin mukaista toimintaa.	Oppilaitos on suunnitellut kriteerin mukaista toimintaa ja aloittanut sen toteuttamisen.	Oppilaitos on toteuttanut kriteerin mukaista toimintaa vähintään yhden lukuvuoden ajan.	Oppilaitos on varmistanut kriteerin mukaisen toiminnan vakiintuneilla käytännöillä.

- Kriteerikohtaiset malliin perustuvat arviointiperusteet ja itsearvioinnin kysymyslistat mahdollistavat oppilaitoksen oman suoritustason arvioinnin.
- Arviointimalli on yhteensopiva laadunhallinnan työkalujen kanssa.
- Ulkoisen arvioijan todentama pisteytys antaa perusteet sertifikaatin myöntämiselle.

Itsearviointin vaiheet

1. Arvioinnin suunnittelu

- Tavoitteet, aikataulu, arviointiryhmät, tulosten käsittely

2. Arvioinnin käynnistys

- Esim. henkilöstökokous tai koulutustilaisuus
- Arvioinnin tavoitteiden ja toteutuksen sekä kriteereiden ja työkalujen esittely
- Arviointiryhmistä sopiminen

3. Arvioinnin toteutus ja yhteenveto

- Arviointiryhmät kokoavat tiedot itsearviointin kysymyslistaan
- Yhteenveto vahvuuksista ja kehittämiskohteista

4. Tulosten käsittely ja johtopäätösten tekeminen

- Yhteinen tilaisuus (henkilöstö ja opiskelijat)
- Arviointiryhmät esittelevät yhteenvedon
- Tulosten käsittely ja keskustelu
- Ehdotukset kehittämiskohteista
- Tulosten hyödyntäminen: vuosisuunnittelu, keke-ohjelma, opetuksen kehittäminen

Itsearviointin toteutus ja työkalut

Itsearviointi keke-kriteerien mukaan

- kattava arviointi kaikilta kriteerien osa-alueilta
- voidaan toteuttaa vaiheittain
- kehittämiskohteiden tunnistaminen
- sertifikaatin hakeminen

OKKA

SYKLI

Itsearviointin kysymyslista osat 1 ja 3: Suunnittelu, arviointi ja kehittäminen

Itsearviointin kysymyslista osa 2: Teemojen toteutus
- arvioidaan 5 oppilaitoksen valitsemaa teemaa

Itsearviointin kysymyslista osa 2: Opetuksen toteutus
-arviointi tutkinnoittain

Arviointiryhmä: johto, kestävän kehityksen ryhmä, opiskelijoiden edustajat

Arviointiryhmä: keke-ryhmä tai teema-kohtaiset arviointiryhmät, opettajat, muu henkilöstö ja opiskelijat mukana

Arviointiryhmät:
- eri tutkinnon osien opettajat

Arviointi, kehittämistarpeet ja kriteereiden pisteytys koko oppilaitoksen toiminnan näkökulmasta

Arviointi ja kehittämistarpeet eri tutkinnon osien näkökulmasta

Arvioinnin yhteenvetotaulukko

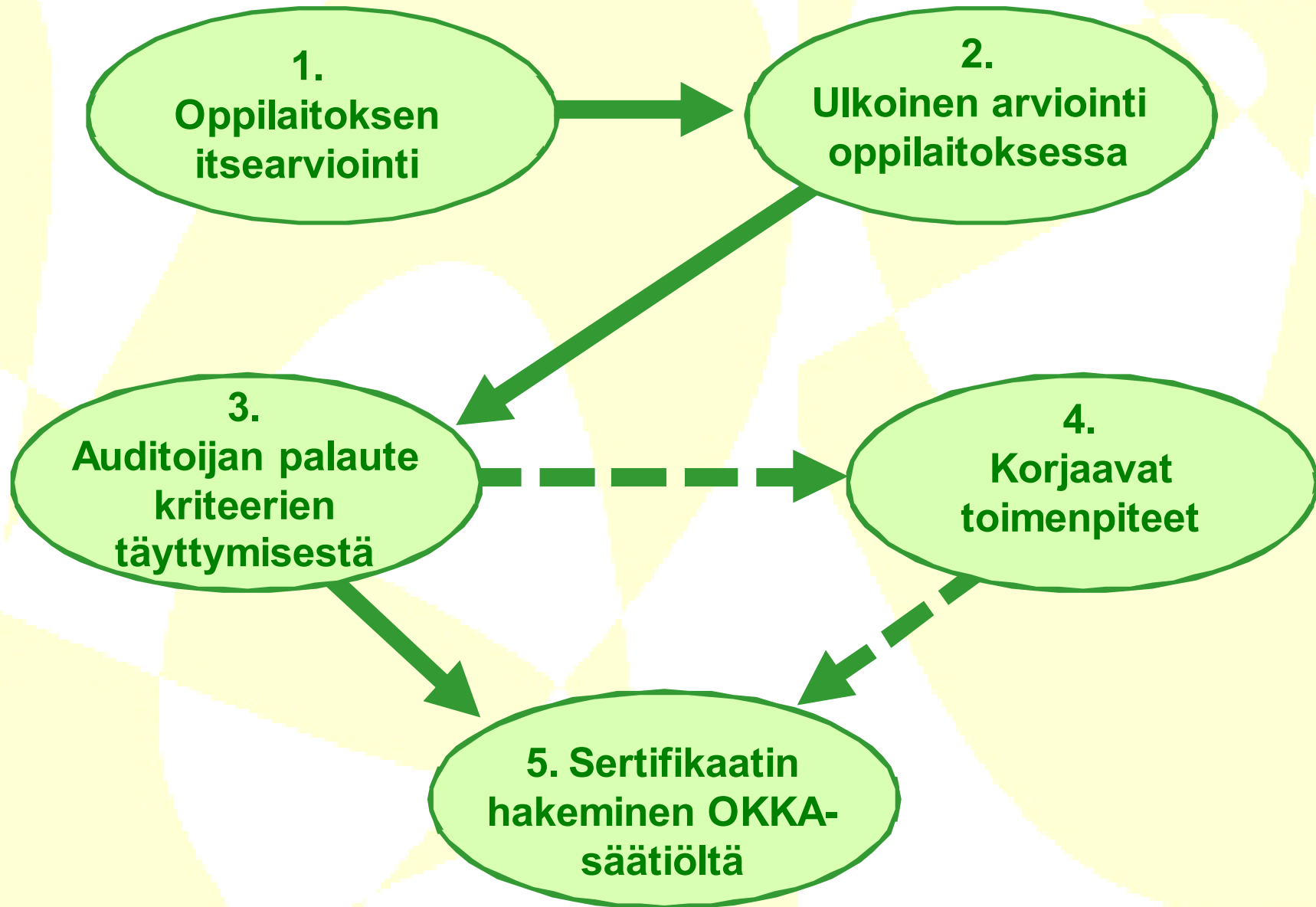
- kaikkien kriteerien pisteytys
- yhteenveto kehittämistarpeista
- sertifikaatin pisterajojen täytyminen

Arviointi, kehittämistarpeet ja kriteereiden pisteytys koko tutkinnon opetuksen näkökulmasta

Opetuksen arvioinnin yhteenvetolomake

Yhteenveto kestävän kehityksen toteutumisesta koko tutkinnon opetuksessa

Kestävän kehityksen sertifikaatin hakeminen

OKKA

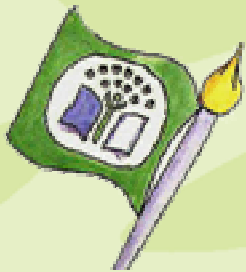
Sertifikaatin pisterajat, ammatilliset oppilaitokset

Kriteerien osa	Kriteereitä	Minimipistemäärä sertifikaatin saamiseksi	Maksimi- pistemäärä
OSA 1: SUUNNITTELU (kriteerit 1-11)	11	22	33
OSA 2: TOTEUTUS			
Kestävän kehityksen teemat (kriteerit 12-14 arvioidaan viiden oppilaitoksen valitseman teeman osalta)	3	30	45
Opetuksen toteutus (kriteerit 15-23)	9	14 *)	27
OSA 3: SEURANTA, ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN (kriteerit 24 ja 25)	2	6	12 **)

Kestävän kehityksen sertifikaatti ja Vihreä lippu

Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifikaatin suunnittelussa on otettu huomioon yhteensopivuus **Vihreä lippu** -ohjelman toimintamallin ja kriteerien kanssa. Oppilaitos voi toteuttaa kestävän kehityksen kriteereissä esitettyjä teemoja myös Vihreän lipun teemojen kautta. Lisäksi kriteerien arviointiperusteissa on määritelty kriteereitä, joissa voimassa oleva Vihreän lipun käyttöoikeus oikeuttaa automaattisesti pisteisiin.

Lisätietoja Vihreästä lipusta: www.vihrealippu.fi

- Vihreä lippu on kestävän kehityksen ohjelma päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille.
- Vihreä lippu on osa kansainvälistä Eco-Schools –ohjelmaa, ja siitä vastaa Suomen Ympäristökasvatuksen Seura (Sykse).
- Suomen Vihreässä lipussa on mukana lähes 210 päiväkotia, koulua tai oppilaitosta, joista 160 on saanut vihreän lipun käyttöoikeuden (2009).

SYKLI

OKKA

Sertifikaatin voimassaolo

- Sertifikaatti myönnetään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.
- Ulkoinen arviointi toistetaan joka kolmas vuosi.
- Välivuosina oppilaitos tekee kevyen itsearvioinnin, painotetaan kestävän kehityksen ohjelman toteutumista ja seuraavan vuoden toiminnan suunnittelua.

OKKA

Sertifiointin kustannukset

Auditoijan korvaus ammatillisessa oppilaitoksessa ensimmäisessä auditoinnissa keskimäärin 1000 €, päivitysauditoinnit 3 v välein edullisempia. Korvaus perustuu auditoijan ja oppilaitoksen väliseen sopimukseen. Suositushinnat annettu osoitteessa www.koulujaymparisto.fi.

Vastineeksi: Arviointi oppilaitoksessa, auditoijan antama palaute ja säännöllinen tuki. Sertifiointin internetmateriaali ja OKKA-säätiön neuvontapalvelu on maksutonta, opettajien täydennyskoulutusta toteutetaan OPH:n rahoituksella.

Sertifiointi on maksutonta = ei korvausta OKKA-säätiölle. Sertifiointia rahoittavat vuonna 2010 OKKA-säätiö, OPM ja Ålandsbanken.

HUOM: Kestävän kehityksen kriteereitä, arviointityökaluja ja koulutuksia voi hyödyntää oman toiminnan kehittämiseen myös täysin ilman sertifiointitavoitetta!

OKKA

Sertifiointin tukimateriaali: www.koulujaymparisto.fi

ARVIOINTI- TYÖKALUT

**Kestävän kehityksen
kriteerit**

**Neliportaiset kriteerikohtaiset arviointi-
perusteet jokaisen kriteerin arviointiin**

**Itsearviointin
kysymyslistat**

1. Suunnittelu, seuranta, arviointi ja kehittäminen
2. Teemojen toteutus
3. Opetuksen toteutus

**Esimerkit keke-teemojen
toteutuksesta**

OHJEET

**Kestävän kehityksen
ohjelman rakentaminen**

Itsearviointi

Sertifikaatin hakeminen

Jatkuva parantaminen

Auditoijan ohjeet

**Taustatieto: kriteerien
keke-kasvatuksen malli**

Tulossa:

- Web-työkalu itsearviointiin
- Esimerkkipankki sertifioitujen oppilaitosten käytännöistä
- Auditoijien oma foorumi

Yhteystiedot

Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifiointi

Erkka Laininen

OKKA-säätiö

Rautatieläisenkatu 6 A

00520 Helsinki

erkka.laininen@okka-saatio.com

puh. 050 3729 195

www.koulujaymparisto.fi

